

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/187/2017
Identifikačné číslo spisu: 5615209966
Dátum vydania rozhodnutia: 23. apríla 2018
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:5615209966.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Alektum, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Šoltésovej 14, IČO: 44 721 587, zastúpenej advokátskou kanceláriou Hudec s. r. o., so sídlom v Bratislave, Lazaretská 23, proti žalovanej X., bývajúcej v P., o zaplatenie 931,31 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 8 C 425/2015, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 29. novembra 2016 sp. zn. 10 Co 198/2016, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Krajského súdu v Žiline z 29. novembra 2016 sp. zn. 10 Co 198/2016 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

1. Okresný súd Liptovský Mikuláš (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 3. februára 2016 č. k. 8 C 425/2015-52 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala voči žalovanej zaplatenia istiny 931,31 eur s úrokom z omeškania 8 % ročne od 2. októbra 2013 do zaplatenia, inkasných nákladov 3,- eur a náhrady trov konania; žalovanej právo na náhradu trov konania nepriznal. Vykonaným dokazovaním mal preukázať, že právny predchodca žalobkyne 9. marca 2011 uzavrel so žalovanou zmluvu o rýchlom poistenom spotrebiteľskom úvere, na základe ktorej právny predchodca žalobkyne poskytol žalovanej spotrebiteľský úver vo výške 2 000,- eur. Predmetná zmluva neobsahovala výšku splátok istiny a úrokov, ktoré mala žalovaná zaplatiť. Uviedol, že zákon č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (ďalej len „zákon č. 129/2010 Z.z.“) tieto nedostatky sankcionuje bezúročnosťou takéhoto spotrebiteľského úveru. Konštatoval, že úver žalovaná čerpala sumou 2 000,- eur, právnenému predchodcovi žalobkyne zaplatila 352,42 eur, žalobkyni 1 982,- eur, úver splatila v celkovej sume 2 334,42 eur, a preto ku dňu vyhlásenia rozsudku v súdnej veci žalovaná nedlhuje z titulu istiny úveru žiadnu čiastku a nedostala sa tak ani do omeškania s plnením záväzku voči žalobkyni. Ako nedôvodný považoval súd prvej inštancie nárok žalobkyne na úhradu inkasných nákladov v sume 3,- eur, pretože nie je zrejmé, kedy a akou formou sa žalovaná zaviazala túto sumu zaplatiť. Podľa názoru súdu prvej inštancie síce mala žalobkyňa nárok na skutočne vynaložené náklady spojené s uplatňovaním svojej pohľadávky, nie však paušálne. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 a 151 ods. 1 O.s.p.2. Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 29. novembra 2016 sp. zn. 10 Co 198/2016 zamietol procesný návrh žalobkyne o prerušenie konania na podanie žiadosti o posúdenie prejudiciálnej otázky Súdneho dvoru Európskych spoločenstiev, rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny a zároveň priznal

žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnej výške. Mal za nesporné, že strany sporu uzatvorili zmluvu ako zmluvu spotrebiteľskú v zmysle § 1 ods. 2 a § 2 písm. a/ a b/ zákona č. 129/2010 Z.z. Stotožnil sa so záverom súdu prvej inštancie, že zmluva neobsahuje povinnú obsahovú náležitosť a to rozčlenenie splátky úveru na to, koľko bude pripadať na istinu, úrok a iné poplatky, čo spôsobilo bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru. Mal za to, že uvedená podstatná náležitosť musí byť zakomponovaná priamo v zmluve, nenahrádza ju preto ani tzv. amortizačná tabuľka, vystavená hoc na samostatnej listine (vo formulárovej podobe) na požiadanie dlžníka. Návrh na prerušenie konania a podanie prejudiciálnej otázky odvolací súd vyhodnotil ako neopodstatnený a irelevantný vo vzťahu k prejednávanej veci, nakoľko žalobkyňou predkladané závery z rozhodnutia Súdneho dvora C - 42/2015 z 9. novembra 2016 sa dotýkajú odlišných otázok, než bol vecný dôvod na zamietnutie žaloby súdom prvej inštancie. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „C.s.p.“).3. Proti rozsudku odvolacieho súdu v potvrdzujúcej časti podala dovolanie žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“), ktorého prípustnosť odôvodnila ustanovením § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. Poukázala na to, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Uviedla, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola vyriešená. K splneniu náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. uviedla, že celková výška úrokov a poplatkov je stanovená v čl. I bodu 4 zmluvy a predstavuje rozdiel medzi tam uvedenou sumou 4 018,36 eur a požičanou istinou 2 000,- eur, t. j. 2 018,36 eur. Dovolateľka zdôraznila, že splácanie predmetného spotrebiteľského úveru bolo dojednané vo forme anuitných splátok, ktorých výška sa počas celého splácania úveru nemení a ktoré v sebe zahŕňajú splátky časti úroku aj časť istiny. Celková výška úroku, ktorý sa žalovaná zaviazala počas trvania zmluvy splatiť, je preto v zmluve zrozumiteľne vyjadrená. Poukázala na Smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS (Ú.v. EÚ L 133, 22. máj 2008) a na rozsudok Európskeho súdneho dvora vo veci C-42/15 Home Credit Slovakia, a. s. proti Kláre Bíróovej (ďalej len „Rozsudok“), ktorý riešil otázku náležitostí úverovej zmluvy. Bola názoru, že účelom a cieľom zákona č. 129/2010 Z.z. nebola tá skutočnosť, aby zmluva o úvere obsahovala amortizačnú tabuľku, z ktorej je zrejmé, ako sa pri každej jednotlivéj splátke táto úhrada započítava, teda, aká pevná suma z každej mesačnej splátky pripadá na istinu, úrok, poplatky - akú ich výšku dlžník splátkou uhradza. Z uvedených dôvodov žalobkyňa žiadala napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie alebo aby dovolací súd vo veci sám rozhodol.4. Žalovaná sa k podanému dovolaniu nevyjadrila. 5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 C.s.p.), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie je opodstatnené.6. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Aj za účinnosti C.s.p. treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu [vid' napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky)].7. Naznačenej mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p.8. V zmysle § 421 ods. 1 C.s.p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/

je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.⁹ Pre všetky tri procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 C.s.p. pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 C.s.p. môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ C.s.p. ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (porovnaj napríklad sp. zn. 1 Cdo 126/2017, 1 Cdo 206/2017, 1 Cdo 208/2016, 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 235/2016, 3 Cdo 132/2017, 4 Cdo 14/2017, 4 Cdo 89/2017, 4 Cdo 207/2017, 7 Cdo 20/2017, 8 Cdo 186/2016, 8 Cdo 78/2017, 8 Cdo 221/2017).¹⁰ Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Najvyšší súd k tomu v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 6/2017 (podobne tiež napríklad v rozhodnutiach sp. zn. 4 Cdo 95/2017 a 7 Cdo 140/2017) uviedol, že „v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“. ¹¹ Otázkou relevantnou v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. je právna otázka, ktorá ešte nebola riešená dovolacími senátmi najvyššieho súdu, takže vo vzťahu k nej sa ani nemohla ustáliť rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Ak procesná strana vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, musí: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“. ¹² Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ C.s.p. je relevantná právna otázka, pri riešení ktorej sa v rozhodovacej praxi vyskytla nejednotnosť navonok prejavovaná v prijatí odlišných právnych názorov; inými slovami: ide o otázku, ktorú už odvolací súd riešil, avšak právne názory dovolacích senátov sa ešte neustálili (nepredstavujú ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu). V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, je jeho (procesnou) povinnosťou: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ označením konkrétnych (odlišných, protirečiacich si) rozhodnutí dovolacieho súdu doložiť, že predmetná právna otázka je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 8 Cdo 78/2017 doslovne uviedol, že v takom prípade je dovolateľ „povinný dovolací dôvod vymedziť označením rozhodnutí dovolacieho súdu, v ktorých dovolací súd o danej právnej otázke rozhodoval rozdielne (zaujal iné právne závery)“. ¹³ Z dovolania je zrejmé, že žalobkyňa za dosiaľ dovolacím súdom neriešenú považuje otázku, či zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere musí vyplývať splatnosť jednotlivých častí istiny, úroku a poplatkov, pokiaľ nemajú byť splatné jednorazovo. ¹⁴ Najvyšší súd sa už síce niektorými aspektmi náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere okrajovo zaoberal, avšak z iných hľadísk [napríklad v konaniach sp. zn. 3 Sžo 19/2012 a 7 Sžo 61/2015 najvyšší súd rozhodoval o odvolaniach proti rozhodnutiam krajských súdov vydaných vo veciach prieskumu zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov a skúmal najmä to, či zo strany dodávateľa bol spotrebiteľ náležite informovaný (§ 4 zákona č. 129/2010 Z.z.) tak, aby mal vytvorenú možnosť prijať rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktorú by pri dostatku informácii neurobil]. Právna otázka, ktorú žalobkyňa nastolila a dostatočne konkretizovala v dovolaní, nebola dosiaľ dovolacím súdom vyriešená v dovolateľkou vymedzenom zmysle a rozsahu (s dôrazom na otázku „bezúročnosti“ úveru v prípade absencie niektorých náležitostí zmluvy). ¹⁵ Vec prejednávajúci trojčlenný senát najvyššieho súdu toto konštatovanie uvádza jednak z dôvodu významného z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p., v nadväznosti na ktorý dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je v zmysle tohto ustanovenia prípustné, jednak z dôvodu významného z hľadiska § 48 ods. 1 C.s.p., v spojitosti s ktorým dospel k záveru, že nie sú dané predpoklady pre postúpenie veci veľkému senátu. ¹⁶ Podľa čl. 10 ods. 2 písm. h/ Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS (ďalej len „Smernica“) zmluva o

úvere zrozumiteľne a stručne uvádza výšku, počet a frekvenciu splátok spotrebiteľa a prípadne poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami úveru na účely splatenia.¹⁷ Podľa čl. 10 ods. 2 písm. i/ Smernice zmluva o úvere zrozumiteľne a stručne uvádza v prípade amortizácie istiny na základe zmluvy o úvere s dobou určitou právo spotrebiteľa vyžiadať si výpis z účtu vo forme amortizačnej tabuľky, a to bezplatne a kedykoľvek počas celej dĺžky trvania zmluvy o úvere. V tomto ustanovení Smernica vysvetľuje, že amortizačná tabuľka uvádza splátky, ktoré sa majú zaplatiť, a lehoty a podmienky ich úhrady; amortizačná tabuľka obsahuje rozpis každej splátky s uvedením amortizácie istiny, úrokov vypočítaných na základe úrokovej sadzby úveru a prípadne i dodatočné náklady; ak úroková sadzba nie je fixná alebo sa dodatočné náklady podľa zmluvy o úvere môžu zmeniť, amortizačná tabuľka zrozumiteľne a stručne uvádza, že údaje v nej uvedené budú platné len do najbližšej zmeny úrokovej sadzby úveru alebo dodatočných nákladov v súlade so zmluvou o úvere. Článok 10 ods. 3 Smernice k tomu dodáva, že v prípade uplatnenia článku 10 ods. 2 písm. i/ Smernice veriteľ sprístupní pre spotrebiteľa výpis z účtu vo forme amortizačnej tabuľky, a to bezplatne a kedykoľvek počas celej dĺžky trvania zmluvy o úvere. 18. Európsky súdny dvor v Rozsudku konštatoval, že:¹⁹ Článok 10 ods. 2 písm. h/ Smernice 2008/48 sa má vykladať v tom zmysle, že nie je nevyhnutné, aby zmluva o úvere uvádzala splatnosť každej zo splátok spotrebiteľa odkazom na konkrétny dátum, pokiaľ podmienky tejto zmluvy umožňujú spotrebiteľovi bez ťažkostí a s istotou identifikovať dátumy týchto splátok (bod 50 Rozsudku).²⁰ Článok 10 ods. 2 písm. h/ Stanovuje, že zmluva o úvere musí uvádzať iba výšku, počet a frekvenciu splátok spotrebiteľa a prípadne poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami úveru na účely splatenia (bod 52 Rozsudku).²¹ Z článku 10 ods. 2 písm. i/ Smernice a článku 10 ods. 3 Smernice vyplýva, že iba na žiadosť spotrebiteľa je veriteľ povinný bezplatne a kedykoľvek počas doby trvania zmluvy odovzdať mu výpis vo forme amortizačnej tabuľky (bod 53 Rozsudku); pričom Smernica nestanovuje povinnosť zahrnúť do zmluvy o úvere takýto výpis vo forme amortizačnej tabuľky.²² Pokiaľ ide o zmluvy patriace do pôsobnosti Smernice, členské štáty by nemali ukladať zmluvným stranám povinnosti, ktoré táto smernica neupravuje, ak táto smernica obsahuje harmonizované ustanovenia v oblasti, do ktorej patria tieto povinnosti (bod 55 Rozsudku).²³ Článok 10 ods. 2 písm. h/ a i/ Smernice sa má vykladať v tom zmysle, že zmluva o úvere na dobu určitú stanovujúca amortizáciu istiny po sebe nasledujúcimi splátkami nemusí vo forme amortizačnej tabuľky spresňovať, aká časť každej splátky bude započítaná na vrátenie tejto istiny. Tieto ustanovenia v spojení s článkom 22 ods. 1 Smernice bránia tomu, aby členský štát stanovil takúto povinnosť vo svojej vnútroštátnej právnej úprave (bod 59 Rozsudku).²⁴ Právny poriadok Slovenskej republiky považuje zmluvu o spotrebiteľskom úvere za právny úkon, ktorým sa veriteľ (dodávateľ) zaväzuje poskytnúť dlžníkovi (spotrebiteľovi) peňažné prostriedky v jeho prospech do určitej sumy a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky. 25. Podľa § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadne poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia. 26. V zmysle § 11 ods. 1 písm. b/ zákona č. 129/2010 Z.z. poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a/ až k/ <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/20100611.html?ucinnost=31.12.2013>>, r/ <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/20100611.html?ucinnost=31.12.2013>> a y/. <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/20100611.html?ucinnost=31.12.2013>>27. V úvode všeobecnej časti dôvodovej správy k zákonu č. 129/2010 Z.z. sa uvádza, že predložený návrh zákona „je svojím obsahom úplnou transpozíciou smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS do slovenského právneho poriadku. Uplatňovaním tejto novej úpravy bude slovenský úverový trh zosúladený v rámci vnútorného trhu Spoločenstva“. V závere všeobecnej časti dôvodovej správy k zákonu č. 129/2010 Z.z. sa konštatuje, že predkladaným zákonom je Smernica transponovaná do slovenského právneho poriadku v plnom rozsahu. 28. V dôvodovej správy k § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. sa zdôrazňuje zásadný význam ochrany spotrebiteľa v zmluvných vzťahoch, ktorý má mať dostatočné množstvo informácií o podmienkach úveru, nákladoch a záväzkoch, ktoré z neho vyplývajú. Zmluva o spotrebiteľskom úvere musí uvádzať celkovú výšku, menu spotrebiteľského

úveru a podmienky upravujúce jeho čerpanie (v zmluve musí byť zrozumiteľne uvedené, aká je celková výška a mena poskytnutého spotrebiteľského úveru, prípadne strop, do ktorého spotrebiteľ môže opakovane čerpať finančné prostriedky). Zmluva o spotrebiteľskom úvere musí upravovať výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov (spotrebiteľ musí byť zrozumiteľne informovaný v akých termínoch, resp. kedy, v akej výške a ako dlho je povinný plniť si povinnosti (splácať istinu, úroky a iné poplatky) vyplývajúce mu zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere).²⁹ Smernica ako špecifický prameň práva (norma práva) Európskej únie vyžaduje od členských štátov, aby dosiahli cieľ sledovaný smernicou prijatím transpozičných opatrení vo svojom právnom poriadku. Členský štát musí transpozíciu smernice uskutočniť spôsobom plne zodpovedajúcim potrebám jasnosti a určitosti. Na tento účel musia byť ustanovenia smernice vykonané tak, aby bola ich záväznosť nespochybniteľná a aby sa zachovala ich konkrétnosť, presnosť a jasnosť. Nakoľko v sporoch medzi jednotlivcami je priamy účinok smernice v zásade vylúčený, vnútroštátne súdy musia skúmať, či môžu normu práva Európskej únie transponovanú určitým zákonom vykladať eurokonformne. Tento nepriamy účinok smernice nie je absolútny - eurokonformný výklad zákona nemôže nahradiť výslovné znenie zákona; v opačnom prípade by išlo o výklad contra legem. To však nič nemení na tom, že zásada konformného výkladu vyžaduje, aby sa súdy pri interpretácii vnútroštátneho práva usilovali dospieť k riešeniu, ktoré je v súlade s účelom sledovaným smernicou a zaručuje jej úplnú účinnosť (pozri bližšie rozsudok Európskeho súdneho dvora C-212/07, bod 110).³⁰ Rozsudok konštatoval, že Smernica bráni členským štátom, aby vo svojej vnútroštátnej právnej úprave stanovili povinnosť zahrnúť do zmluvy o úvere iné náležitosti, než sú tie, ktoré vymenúva článok 10 ods. 2 Smernice. Aj so zreteľom na to sa v praxi všeobecných súdov Slovenskej republiky vyskytujú (resp. vyskytovali) pochybnosti o tom, či textu „zmluva o úvere zrozumiteľne a stručne uvádza výšku, počet a frekvenciu splátok spotrebiteľa a prípadne poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami úveru na účely splatenia“ (článok 10 ods. 2 písm. h/ Smernice) obsahovo zodpovedá text „zmluva o spotrebiteľskom úvere ... musí obsahovať výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia“. Ako už bolo uvedené, úmyslom zákonodarcu, ktorý zreteľne vyjadril aj v úvodnej časti dôvodovej správy k zákonu č. 129/2010 Z.z., bolo transponovať Smernicu v celom rozsahu. Zámerom zákonodarcu teda bezpochyby nebolo, aby novo prijímané ustanovenie § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. bolo v rozpore s článkom 10 ods. 2 Smernice. To je skutočnosť, na ktorú musí vziať zreteľ vnútroštátny súd pri aplikácii ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. ³¹ Eurokonformným výkladom predmetného ustanovenia zákona č. 129/2010 Z.z., ktorý je v danom prípade nielen možný, ale aj potrebný, dospel dovolací súd k záveru, že v zmluvách uzatváraných podľa zákona č. 129/2010 Z.z. nemožno od dodávateľov žiadať, aby v nich uvádzali presný rozpis plánovanej amortizácie dlhu, teda rozpis splátok po častiach (samostatne vo väzbe na istinu, úrok a poplatky). Pokiaľ ustanovenie § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. uvádza pojmy „výška“, alebo „počet“ či „termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“, je za použitia eurokonformného výkladu dospieť k záveru, že toto ustanovenie len spresňuje, čo splátka úveru zahŕňa. ³² Z dôvodovej správy k zákonu č. 129/2010 Z.z. v žiadnom prípade nevyplýva, že by zámerom zákonodarcu bolo, aby ustanovenie § 9 ods. 2 písm. k/ tohto zákona sprísnilo požiadavku zakotvenú v Smernici, teda to, aby zmluva o úvere upravovala výšku, počet a termíny splátok ako súboru, ktorý zahŕňa istinu, úroky a aj iné poplatky. Podľa presvedčenia dovolacieho súdu zohľadňujúceho aj účel zákona, ktorý je vyjadrený v dôvodovej správe, teda ustanovenie § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. neupravuje požiadavku odlišnú od toho, ako ju vymedzuje článok 10 ods. 2 písm. h/ Smernice.³³ V danom prípade z článku I. bodu 1. až 5. zmluvy o spotrebiteľskom úvere je zrejماً výška úveru (2 000,- eur), druh a účel úveru (bezúčelový spotrebiteľský úver), typ a výška úrokovej sadzby (pohyblivá stanovená ako súčet základnej sadzby pre spotrebiteľské úvery, ktorá je ku dňu podpísania zmluvy stanovená vo výške 7,50 % p.a., a prirážky 20,00 % p.a., t. j. výsledná úroková sadzba ku dňu podpísania zmluvy predstavuje 27,50 % p.a.), ročná percentuálna miera nákladov (37,64 %), priemerná hodnota ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver platná ku dňu podpisu zmluvy (20,04 %), ako aj celková čiastka, ktorú musí dlžník zaplatiť, t. j. súčet výšky úveru a celkových nákladov dlžníka spojených s úverom (4 018,36 eur). Z tabuľky zaradenej do článku IV. bodu 1. zmluvy vyplýva, že dlžník je povinný splatiť banke istinu úveru spolu s úrokmi v mesačných anuitných splátkach (anuitná splátka zahŕňa splátku istiny aj úroku)

a je z nej zrejmy počet anuitnych splatok (60), vyška anuitnej splátky (61,67 eur), termín prvej splátky (9. apríl 2011), termín splatnosti nasledovnych anuitnych splatok (9. deň v mesiaci) a termín poslednej splátky, t. j. konečná splatnosť úveru (9. marec 2016). Z článku IV. bodu 6. zmluvy o úvere vyplýva úrok z omeškania vo výške 8,00 % p.a. v prípade omeškania dlžníka so splatením úveru alebo akejkolvek splátky úveru. Z článku V. bodu 1. až 2. zmluvy je zrejmá výška jednorazového poplatku za spracovanie úveru vo výške 2,00 % z celkového objemu úveru (40,00 eur), poplatok za vedenie úverového účtu (2,20 eur), poplatok za zabezpečenie poistenia (2,44 eur), poplatok za prvú upomienku (25,00 eur) a za každú ďalšiu v prípade nedodržania podmienok zmluvy (25,00 eur), poplatok za zmenu zmluvných podmienok na žiadosť dlžníka (33,00 eur), poplatok za nedočerpanie úveru (3 % z nedočerpanej čiastky úveru). Z článku IV. bod 7. zmluvy je zrejmé oprávnenie dlžníka predčasne úplne alebo čiastočne splatiť úver, ako aj poplatok za predčasnú splátku (1 % výšky splateného spotrebiteľského úveru pred lehotou splatnosti, ak obdobie medzi splatením spotrebiteľského úveru pred lehotou splatnosti a dohodnutým dátumom ukončenia tejto zmluvy presahuje jeden rok, 0,5 % výšky splateného spotrebiteľského úveru pred lehotou splatnosti, ak toto obdobie nepresahuje jeden rok). Z článku IV. bodu 9. zmluvy je konštatované oprávnenie dlžníka vyžiadať si výpis z účtu vo forme amortizačnej tabuľky, a to bezplatne a kedykoľvek počas celej doby trvania tejto zmluvy. V článku IX. bode 1. zmluvy o spotrebiteľskom úvere je konštatované oprávnenie dlžníka odstúpiť od tejto zmluvy v lehote 14 kalendárnych dní od jej uzatvorenia. V záverečných ustanoveniach (článok X. bod 2. zmluvy) dlžník vyhlásil, že pred podpisom tejto zmluvy sa oboznámil so Všeobecnými obchodnými podmienkami OTP Banky Slovensko, a. s. pre poskytovanie spotrebných úverov pre obyvateľstvo, ktoré sú súčasťou tejto zmluvy a súhlasí s nimi. 34. Ďalšie pojmy zmluvy o spotrebiteľskom úvere vymedzujú Všeobecné obchodné podmienok OTP Banky Slovensko, a. s. pre poskytovanie spotrebných úverov pre obyvateľstvo, fotokópia ktorých je v spise založená na č. 1. 14 (ďalej len „VOP“). V súvislosti s tým treba pripomenúť, že podľa Rozsudku zmluva o úvere nemusí byť uzatvorená v jedinom dokumente (body 29 a 30 Rozsudku). 35. V zmysle článku II. VOP spotrebné úvery sú úročené pevnou úrokovou sadzbou, pohyblivou úrokovou sadzbou stanovenou ako súčet základnej sadzby pre spotrebné úvery a prirážky, úrokovou sadzbou stanovenou ako súčet aktuálnej úrokovej sadzby platnej pre terminovaný vklad na účte/konte/vkladnej knižke a marže banky (článok II. bod 1. VOP). Z článku III. bodu 2. VOP je zrejmý výpočet úrokov ročnej úrokovej sadzby: $[istina (dlžná suma) \times úroková sadzba \times počet \text{ dní úveru}] / [360 \times 100]$. Podľa článku II. bodu 3. VOP banka účtuje úroky zo skutočných denných zostatkov úveru, od prvého dňa čerpania úveru až do dňa, ktorý predchádza dňu úplného splatenia úveru. Podľa článku V. bodu 2. VOP dlžník je povinný poukazovať peňažné prostriedky vo výške svojich splatných záväzkov, anuitných splátok, splátok istiny úveru, úrokov, úrokov z omeškania, poplatkov a zmluvných pokút na účet pre splácanie vedený v banke. Splátka spotrebného úveru (anuita) je splatná výlučne v mesačnej perióde, a to deň stanovený v zmluve o úvere. Začiatok splácania spotrebného úveru je zmluvne stanovený tak, že dlžník začne splácať spotrebný úver nasledujúci mesiac po mesiaci, v ktorom vyčerpal, resp. v ktorom plánuje vyčerpať schválený úverový limit, prípadne v ktorom ukončil čerpanie. Do vyčerpania spotrebného úveru (alebo do skončenia čerpania, ak dlžník úver nedočerpal) platí dlžník banke len úroky z vyčerpanej čiastky spotrebného úveru (článok V. bod 3. VOP). Podľa článku V. bodu 17. VOP je dlžník povinný akýkoľvek svoj peňažný záväzok zaplatiť v deň splatnosti (aj v deň pracovného pokoja alebo deň pracovného voľna v Slovenskej republike). 36. Z vyššie uvedených ustanovení zmluvy o úvere a VOP je zrejmé, že splácanie anuitným spôsobom (formou konštantnej anuity) znamená, že úver je splácaný v pravidelných mesačných splátkach. Výška každej splátky úveru (anuita) je rovnaká a skladá sa z časti splátky istiny úveru (amortizácia úveru) a časti pripadajúcej na platbu riadnych úrokov z úveru. Pomer istiny a riadnych úrokov z úveru sa v priebehu splácania úveru mení. Poslednou splátkou úveru sa splatí zostatok úveru aj so zvýšným príslušenstvom. Anuitnou splátkou sa teda v danom prípade rozumie splátka, ktorá má rovnakú (nemennú) výšku počas celej doby platnosti úveru; v závislosti od splácania (priebehu amortizácie) úveru sa však mení vnútorná skladba anuitnej splátky (klesá v nej podiel úrokov a zvyšuje sa podiel istiny). 37. V predmetnom konaní nebolo sporné, že zmluva o spotrebiteľskom úvere má všeobecné náležitosti podľa Občianskeho zákonníka. Sporným nebolo ani to, že vymedzuje tiež celkovú výšku úroku, výšku mesačnej anuitnej splátky, počet splátok a termíny splátok. 38. Pokiaľ ide o to, či zmluva o spotrebiteľskom úvere, ktorú uzatvorili strany sporu, obsahuje výšku, počet a termíny splátok úrokov a iných poplatkov, je potrebné mať na zreteli, že eurokonformný výklad § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. umožňuje

dospieť k záveru, že toto ustanovenie nevyžaduje, aby zmluva o úvere obsahovala presné vymedzenie vnútornej skladby jednotlivých splátok, to znamená určenie, aká časť každej jednotlivkej splátky sa použije na splátku istiny a aká jej časť spláca bežné úroky a poplatky. Účelom predmetného ustanovenia nebolo, aby mal spotrebiteľ už pri uzatvorení zmluvy k dispozícii v číselnom vyjadrení informáciu, aká časť bude v tej ktorej anuitnej splátke (výška ktorej je konštantná) pripadať na istinu, úverový úrok a iné platby. Dovolací súd v súvislosti s tým poznamenáva, že aj v zmysle Rozsudku zmluva o úvere na dobu určitú stanovujúca amortizáciu istiny po sebe nasledujúcimi splátkami nemusí vo forme amortizačnej tabuľky spresňovať, aká časť každej splátky bude započítaná na vrátenie istiny (viď bod 53 Rozsudku). Podrobné informácie o vnútornej skladbe anuitnej splátky podáva veriteľ na žiadosť spotrebiteľa, a to bezplatne a kedykoľvek počas doby trvania zmluvy a vo forme amortizačnej tabuľky (bod 53 Rozsudku). 39. Vychádzajúc z účelu Smernice, právnych záverov vyjadrených v Rozsudku, účelu § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. a čiastkových právnych záverov vyjadrených vyššie dovolací súd uzatvára, že predmetné ustanovenie je potrebné interpretovať tak, že nie je potrebné, aby zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovala číselné vyjadrenie toho, aká je konkrétna vnútorná skladba tej ktorej anuitnej splátky. Pokiaľ predmetné ustanovenie zákona č. 129/2010 Z.z. hovorí o výške, počte, termínoch splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, je potrebné ho eurokonformne vykladať tak, že sa tým neustanovuje povinnosť uviesť požadované informácie vo vzťahu ku každej položke (t. j. istine, úrokom a iným poplatkom) osobitne, ale len ich uvedenie v súhrne ku splátke, ktorá zahrňuje istinu, úroky a iné poplatky.40. Vyššie uvedené interpretačné prístupy a právne závery najvyššieho súdu sa vzťahujú na právny stav v čase, ktorý bol rozhodujúci pre posúdenie správnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia. Treba však uviesť, že zákonom z 12. októbra 2017 č. 279/2017 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 483/2001 Z.z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, došlo k zmene (medziiným) ustanovenia § 9 ods. 2 písm. i/ zákona č. 129/2010 Z.z. v tom zmysle, že sa v ňom s účinnosťou od 1. mája 2018 slová „a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“ nahrádzajú slovami „frekvenciu splátok a“. V dôvodovej správe k tomuto zákonu sa uvádza, že vypustenie náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere bolo nevyhnuté so zreteľom na závery vyjadrené v Rozsudku. Od uvedeného dňa sa teda legislatívne pregnantnejším vyjadrením odstráni možnosť rôzneho výkladu predmetného ustanovenia, ktorú bolo - podľa názoru vec prejednávajúceho senátu najvyššieho súdu - možné (a potrebné) preklenúť už podľa doterajšej právnej úpravy jeho eurokonformným výkladom.41. Vzhľadom na opodstatnenosť námietky dovolateľky, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení v takej otázke (splnenia náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere vyplývajúcich z ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z.), ktorá je podkladom pre záver o tom, či poskytnutý spotrebiteľský úver je alebo nie je bezúročný (§ 11 ods. 1 písm. b/ zákona č. 129/2010 Z.z.), najvyšší súd uzatvára, že dovolanie žalobkyne je nielen prípustné, ale tiež dôvodné. 42. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 C.s.p.). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 C.s.p.). Dovolací súd podľa týchto ustanovení zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.43. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom odvolacieho súdu (§ 455 C.s.p.).44. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách odvolacieho konania (§ 453 ods. 3 C.s.p.). 45. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

